

تأثیر سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان

علیرضا احمدی^۱، سروش اردشیری^۲، نسرین خیبر^۳، علی آبادی زاده^۴، محمد خیبر^۵

چکیده

هدف اصلی این مقاله بررسی تأثیر سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان می باشد. در این پژوهش سعی شده است به این سوال پاسخ داده شود که؛ سواد مالی تا چه اندازه بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه های بهبهان تأثیر دارد؟ جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان کارشناسی دانشگاه های بهبهان (دانشگاه صنعتی خاتم الانبیا، دانشگاه علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور و دانشگاه فرهنگیان امام صادق) می باشد که در حال حاضر تعداد ۳۶۸۰ نفر از دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان را شامل می شود. همچنین تعداد ۳۴۸ دانشجوی کارشناسی با استفاده از روش نمونه گیری کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شده است. در این پژوهش برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد سواد مالی دانشجویان، معین الدین در سال ۱۳۹۰ استفاده شده و در انجام آن از تکنیک های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش های آماری توصیفی از جمله فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار، مینیمم، ماکزیمم و واریانس و استنباطی از جمله تحلیل رگرسیون، ضریب تعیین، ضریب همبستگی پیرسون، آزمون F و آزمون t با نرم افزار SPSS ۲۶ استفاده می گردد. نتایج پژوهش نشان می دهد، سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنسیت، نوع دانشگاه، رشته ی تحصیلی، وضعیت تأهل، وضعیت شغلی، میزان درآمد ماهیانه) دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان تأثیر مثبت و معنادار دارد.

واژگان کلیدی: سواد مالی، متغیرهای جمعیت شناختی، دانشجویان دانشگاه های بهبهان.

^۱ دانشجوی کارشناسی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی بهبهان

^۲ دانشجوی کارشناسی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی بهبهان

^۳ مدرس دانشگاه و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بهبهان

^۴ دانشجوی کارشناسی اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی بهبهان

^۵ دانشجوی کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بهبهان

سواد مالی توسط بنیاد مالی تحقیق در آموزش انگلستان به شرح ذیل تعریف شده است، توانایی قضاوت آگاهانه و تصمیم‌گیری موثر در استفاده از منابع پولی و مدیریت آن پس از طرح این موضوع، مبحث سواد مالی مبدل به یک موضوع بسیار مهم تحقیقاتی شد. به طوری که ابتدا در کشورهای انگلستان و امریکا و متعاقب آن در سایر کشورها مورد توجه پژوهشگران قرار گرفت. مفاهیم مرتبط با سواد مالی، تحت عنوان مالیه شخصی نیز مطرح می‌گردد. مالیه شخصی تحت عنوان مطالعه منابع با اهمیت در دستیابی شخص و خانوار به موفقیت مالی تعریف می‌گردد. در حوزه مالیه شخصی، این موضوع که افراد چگونه منابع مالی خود را خرج، پس‌انداز، محافظت و سرمایه‌گذاری می‌نمایند مطرح می‌شود. عموماً مهمترین موضوعات در مالیه شخصی، شامل مدیریت مالیات، بودجه‌ریزی، مدیریت نقدینگی، استفاده از کارت‌های اعتباری، استقراض، مخارج با اهمیت، مدیریت ریسک، سرمایه‌گذاری‌ها، طرح‌های بازنشستگی و طرح خرید مسکن و املاک می‌باشد. در میان محافل دانشگاهی، سواد مالی معانی متعدد یافته است و از آن برای ارجاع به دانش درباره محصولات مالی (برای مثال، اوراق سهام در برابر اوراق قرضه، تفاوت میان اوراق رهنی با نرخ ثابت و نرخ شناور، و غیره)، دانش درباره مفاهیم مالی (تورم، بهره مرکب، تنوع، امتیازهای اعتباری و غیره)، داشتن مهارت‌های ریاضی یا عددی لازم برای تصمیم‌گیری مالی مؤثر و درگیر بودن در فعالیتهای معینی مانند برنامه ریزی مالی استفاده می‌شود (حسن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۸).

سواد مالی در سال‌های اخیر منافعی برای گروه‌های مختلف، از جمله دولت‌ها، بانکداران، کارفرمایان، گروه‌های مختلف اجتماعی، بازارهای مالی و دیگر سازمان‌ها، به ویژه در کشورهای توسعه یافته ایجاد کرده است. اهمیت بهبود سواد مالی به خاطر عواملی چون توسعه محصولات جدید مالی، پیچیدگی ابزارها و بازارهای مالی، تغییرات سیاسی و عوامل اقتصادی، افزایش یافته است. این روند با توجه به فراوانی گزینه‌های سرمایه‌گذاری و گسترش بازاریابی، تنها زمانی مؤثر است که بتوان با استفاده از اطلاعات و سواد مالی اقدام به انتخاب از بین آنها نمود. تحصیلات دانشگاهی در زمینه مالی و حسابداری و اطلاعات ارائه شده توسط بخش دولتی و خصوصی، اینترنت و دوره‌های آموزش امور مالی از جمله منابع تامین سواد مالی می‌باشد (التمیمی و بن‌کلی، ۲۰۰۹).

۲. بیان مسئله و اهمیت پژوهش

طبق تعریف سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)^۶ سواد مالی عبارت است از: توانایی قضاوت آگاهانه و تصمیم‌گیری صحیح در استفاده و مدیریت پول و منابع مالی. به بیانی دیگر سواد مالی نوعی قابلیت است که شامل مواردی همچون آگاهی از قواعد و اصول مسائل مالی، فهم و تحلیل مسائل مالی، برنامه‌ریزی مالی برای آینده و در نهایت مدیریت مسائل مالی می‌باشد که به نوبه‌ی خود می‌تواند بر کیفیت زندگی افراد تاثیر گذار باشد. در واقع افرادی به لحاظ مالی از میزان سواد بالایی برخوردار هستند که توانایی استفاده و بکارگیری آموخته‌های مالی خود در بهترین وجه ممکن را دارا باشند. در جامعه امروزی سواد مالی توجه خیل کثیری از پژوهشگران را به خود جلب نموده به طوری که در سالیان اخیر تعداد زیادی از مطالعات حول این موضوع در کشورهای توسعه یافته نظیر ایالات متحده، انگلستان، هلند و غیره صورت گرفته و توانسته کمک شایانی در راستای ارتقای سطح سواد مالی و اجرای برنامه‌های آموزشی متعدد در این کشورها نماید. به نحوی که مجمعی به نام جامپ استارت^۷ در آمریکا تاسیس شده که وظیفه توسعه و بهبود سواد مالی اعضای جامعه را بر عهده گرفته و هر ساله نسبت به انجام آزمون‌های دوره‌ای سواد مالی و گزارش نتایج آن اقدام می‌نماید. در انگلستان نیز مفاهیم سواد مالی (مالیه شخصی) به عنوان بخشی از برنامه آموزشی ملی مد نظر قرار گرفته و در استانداردهای آموزش ملی قرار داده شده است (پانگ^۸، ۲۰۱۰).

لذا پرداختن به موضوع سواد مالی و لزوم بررسی آن از اهمیت بسزایی برخوردار می‌باشد، به این جهت که کفایت یا عدم کفایت سواد مالی افراد جامعه و نیز تفاوت سطح سواد مالی آنها می‌تواند منجر به اتخاذ تصمیمات مختلف در مواجهه با مسائل روزمره مالی شده که این تصمیمات به نوبه‌ی خود می‌تواند تاثیرات بسزایی بر خود فرد، خانواده، دوستان و حتی جامعه داشته باشد؛ دانشجویان نیز از این قاعده مستثنی نیستند زیرا تصمیمات مالی اتخاذ شده توسط آنها تاثیرات معناداری بر وضعیت مالی و رفاهی و از همه مهمتر عملکرد شغلی آنها دارد، که علاوه بر خود آنها می‌تواند سایر افراد و ارکان جامعه را نیز تحت الشعاع قرار دهد. کما اینکه تحقیقات صورت گرفته در ایالات متحده آمریکا و دیگر کشورها خود گواهی بر این مدعا هستند که دانشجویانی که از سواد مالی کافی برخوردار نیستند ممکن است در آینده به مدیرانی ضعیف در حیطه‌ی مسائل مالی خود مبدل گردند. با توجه به اهمیت بالای مطالب گفته شده حول محور مبحث سواد مالی و لزوم بررسی آن از یک سو و نیز با در نظر گرفتن شرایط ویژه اقتصادی کشورمان و نیاز مبرم جامعه به افراد معجز در این حوزه از سوی دیگر، شایسته است مقوله سواد مالی بیش از پیش مورد عنایت و بررسی قرار بگیرد. از

^۶ Organisation for Economic Co-operation & Development

^۷ jump start

^۸ Pang

آنجایی که طرح ریزی و اجرای هرگونه برنامه‌ریزی آموزشی در حوزه سواد مالی مستلزم ارائه آمار صحیحی از میزان سطح سواد مالی افراد می‌باشد. بدین سبب این نکته ما را بر آن داشت که در این پژوهش تاثیر میزان سواد مالی دانشجویان بر متغیرهای جمعیت شناختی آنان را مورد ارزیابی قرار دهیم (مورپی و یتمار^۹، ۲۰۱۰).

نتیجه سرمایه‌گذاری آگاهانه، با اطلاعات و سواد مالی، ایجاد نوعی اقتصاد است که به عنوان اقتصاد خودکفا شناخته می‌شود که در آن حتی خانواده‌های کم درآمد، با مدیریت صحیح پول، بتوانند به جریان اقتصاد پیوسته و آینده امن مالی برای خود ایجاد کنند. بنابراین، برخی از مردم در حال حاضر پول اضافی برای پس انداز و یا سرمایه‌گذاری دارند و به دنبال فرصت‌های سرمایه‌گذاری هستند. علاوه بر این، با وجود صنعت بانکداری بسیار رقابتی در ایران، به دست آوردن اعتبار نسبتاً آسان شده است؛ همه عوامل فوق ارائه آموزش سواد مالی را به صورت نیاز فوری درآورده است. داشتن سواد مالی به عنوان اطلاعات پایه، برای انتخاب سرمایه‌گذاری‌ها از جمله عواملی است که می‌تواند بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری مؤثر باشد. امروزه اجرای برنامه‌های مختلف آموزش سواد مالی در سطوح مختلف، از جمله مدارس، دانشگاه‌ها شرکت‌ها، سازمان‌ها و بازارهای بورس اوراق بهادار، برای افزایش توانایی مدیریت و قضاوت در رابطه با مسایل مالی شخصی سرمایه‌گذاران در سراسر جهان، به صورت یک فوریت درآمده است؛ بنابراین، بررسی میزان سواد مالی دانشجویان دانشگاه بهبهان امری ضروری به نظر می‌رسد. رسیدن به هر هدفی بدون داشتن آگاهی و درک صحیح ممکن نیست. در سرمایه‌گذاری نیز همه چیز با شناخت و اطلاعات آغاز می‌شود. از آنجا که هر چه در یک زمینه مالی مانند سرمایه‌گذاری در بازارهای سرمایه با اطلاعات مالی بیشتری قدم بگذاریم، احتمالاً به نتایج بهتر و آگاهانه‌تری خواهیم رسید، برای امنیت سرمایه‌گذاری و کاهش مخاطره داشتن سواد مالی بهترین و قویترین ابزار است. در دنیای مدرن امروز، بدون توانایی در درک مسایل مالی و دانستن الفبای اقتصاد و امور مالی و داشتن سواد مالی، موفقیت سرمایه‌گذاری غیرممکن است. سواد مالی، مفهوم گسترده‌ای شامل اطلاعات و رفتار افراد، برای برخورداری از موقعیت امن مالی آتی است. این مفهوم در درجه اول شامل توانمندسازی و آموزش افراد و جوامع در برابر مسایل مالی می‌باشد، تا از طریق آن قادر باشند به ارزیابی بازارها و محصولات و اخذ تصمیم‌گیری آگاهانه اقدام کنند (میلر، ۲۰۰۹).

سواد مالی یعنی داشتن دانش و مهارت کافی در حیطه مسائل مالی که منتج به اتخاذ رفتار مناسب در جهت بالاترین اهداف فردی، خانوادگی و جهانی می‌شود. در عصر کنونی سواد مالی به عنوان یکی از مهارت‌های کلیدی لازم برای زندگی پذیرفته شده است. در دو دهه اخیر کشورهای توسعه یافته و اقتصادهای نوظهور توجه بیشتری به سطح سواد مالی مردم نموده‌اند ولی متأسفانه در کشور ما به این موضوع آنگونه که باید و

^۹ Murphy & yetmar

شاید توجه نگردیده است و تحقیقات انگشت شمار این حوزه در کشور ما خود گواه بر این مدعاست (مرادی و ایزدی، ۱۳۹۴).

لذا سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که؛ سواد مالی تا چه اندازه بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های بهبهان تاثیر دارد؟

۳. اهداف تحقیق

۳.۱. هدف اصلی تحقیق

تعیین تأثیر سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

۳.۲. اهداف فرعی تحقیق

تعیین تأثیر سواد مالی بر سن دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

تعیین تأثیر سواد مالی بر جنسیت دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

تعیین تأثیر سواد مالی بر حسب نوع دانشگاه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

تعیین تأثیر سواد مالی بر رشته تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

تعیین تأثیر سواد مالی بر وضعیت تأهل دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

تعیین تأثیر سواد مالی بر وضعیت شغلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

تعیین تأثیر سواد مالی بر میزان درآمد ماهیانه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان

۴. فرضیه های تحقیق

۴.۱. فرضیه اصلی تحقیق

سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

۴.۲. فرضیه های فرعی تحقیق

سواد مالی بر سن دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

سواد مالی بر جنسیت دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

سواد مالی بر حسب نوع دانشگاه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

سواد مالی بر رشته تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

سواد مالی بر وضعیت تأهل دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

سواد مالی بر وضعیت شغلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

سواد مالی بر میزان درآمد ماهیانه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد.

۵. مبانی نظری تحقیق**۵.۱. سواد مالی**

پیدایش پدیده‌های جدید و یا تحولات وسیع در پدیده‌ها، در برخی موارد باعث شکل‌گیری مفاهیم جدیدی می‌شود و یا مفاهیم قبلی، تحول یافته و شکل و اهمیت جدیدی به خود می‌گیرد. در عصر حاضر، با شکل-گیری نوع جدیدی از تحولات اقتصادی و مالی، لازم است افراد از آگاهی‌ها و توانمندی‌های خاصی، برای مواجهه با پیچیدگی‌های به وجود آمده، برخوردار باشند. در چنین شرایطی، با وجود تنوع، پیچیدگی بازارهای مالی و تحولات سریع در آن، داشتن مهارت‌ها و روش‌های مدیریت امور مالی، برای جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و استفاده اطلاعات مالی و در یک کلام، داشتن سواد مالی، ضروری خواهد بود. سواد مالی، مجموعه دانش درک امور مالی است که شامل بررسی پدیده‌های مالی، ماهیت، قوانین و روابط حاکم بر آن می‌باشد. عدم درک اقتصاد و امور مالی، یک عامل بازدارنده برای مالکیت سهام است؛ از دست رفتن رفاه، ناشی از عدم مشارکت در بازارهای سرمایه، در اثر فقدان سواد مالی بسیار قابل توجه است. واضح است که سرمایه-گذاران ناآگاه و فاقد سواد مالی کافی، قادر به استفاده کامل از بازار مالی و انتخاب عاقلانه، که منجر به سرمایه‌گذاری کارآمد خواهد شد، نخواهند بود (ون‌روژ و لوساردی، ۲۰۱۱).

فقدان سواد مالی، در کشورهای در حال توسعه مشهودتر است؛ به عنوان مثال کشور هند، زامبیا و دیگر کشورهای در حال توسعه آفریقایی، افراد درک درستی از مفاهیم مالی از قبیل بهره، پس‌انداز، سهام و سرمایه-گذاری ندارند. آموزش سواد مالی، تنها بخشی از واکنش سیاسی مؤثر بر توانمند کردن جوامع در بازارهای مالی می‌باشد. اقتصاد رفتاری و روانشناسی سرمایه‌گذاری، بیانگر این واقعیت است که رفتار افراد می‌تواند اثربخشی برنامه‌های سوادآموزی مالی را بهبود بخشد؛ افراد هنگامی که درک کنند که رفتارهای خاص سرمایه‌گذاری آنها باعث ایجاد رفاه خواهد شد، به برنامه‌ریزی سواد مالی خود بیشتر علاقه نشان خواهند داد. افراد ممکن است. زمانی که با گزینه‌های مختلف تصمیم‌گیری مواجه هستند، مطابق نظریه‌های عقلانیت اقتصادی عمل کنند و این امر بدون داشتن سواد مالی کافی ممکن است منجر به تصمیم‌گیری بهینه مالی نشود. برای گسترش سطح سواد مالی جوامع، گروه بانک جهانی، در حال تلاش برای تقویت سواد مالی و آموزش در زمینه‌های مختلفی مانند تجزیه و تحلیل مالی، توسعه اطلاعات مالی، ترکیب سواد مالی با رویکردهای فن‌آوری مالی می‌باشد و به مطالعه چارچوب فراگیر آموزش سواد مالی و حمایت اجتماعی از طریق فرآیندهای استراتژی اقتصادی اقدام کرده است. سواد مالی از جنبه‌های مختلف مورد مطالعه قرار گرفته است. نهادهای دولتی و سازمان‌های خصوصی در کشورهای توسعه یافته نظرسنجی‌هایی را برای اندازه‌گیری سطح سواد مالی از جامعه انجام داده‌اند (میلر، ۲۰۰۹).

۵. ۲. ضرورت سواد مالی

با توجه به مطالب پیش گفته، می توان گفت که در عصر مالی سازی، افراد باید خود به دنبال تأمین مالی دوران بازنشستگی باشند به طوری که تصمیم بگیرند چقدر و کجا پس انداز کنند، خود باید به دنبال یافتن فروشنده مناسب برق (قیمت و شرایط مناسب از بازار برق باشند، خود باید درگیر تأمین مالی تحصیلات دانشگاهی باشند و برای سلامت خود از میان انواع مختلف بیمه نامه ها مناسب ترین را انتخاب کنند و برای تهیه منزل مسکونی با خودروی شخصی از مؤسسه های مالی وامهای مناسب دریافت کنند. این بدان معناست که جنبه های بیشتری از زندگی افراد با بازار و متعاقب آن تصمیم گیری های مالی مرتبط می شود. از این رو، افراد برای دوری از تنزل سطح رفاه به دلیل زیان های ناشی از تصمیم گیری های مالی نادرست باید قادر باشند تصمیم های مالی درستی اتخاذ کنند. بدیهی است به کارگیری تصمیم های مالی درست، جز از طریق داشتن سطح مناسبی از سواد مالی امکان پذیر نیست. افراد با توجه به مالی شدن هر چه بیشتر جنبه های مختلف زندگی اجتماعی ناگزیر از داشتن سواد مالی هستند.

از نظر اقتصاددان ها در بازار آزاد ثنوریک:

۱. تقارن اطلاعاتی وجود دارد.
۲. هیچ بازیگر یا مشارکت کننده ای در بازار توان قیمت گذاری ندارد، همه قیمت پذیرند.
۳. مانعی برای ورود یا خروج از بازار وجود ندارد.
۴. دسترسی برابر به فناوری تولید وجود دارد.

از این رو، می توان گفت که بی سواد مالی مشارکت کنندگان در انواع بازارها و به خصوص بازارهای مالی شرط تقارن اطلاعاتی را نقض می کند و می تواند عملکرد آن بازارها را تحت شعاع قرار دهد. بنابراین، موضوع سواد مالی مشارکت کنندگان فعلی یا بالقوه یکی از مسائل اصلی در عملکرد بهینه و کارای بازارهای مالی است. سیاست گذارانی که براساس ثنوری های اقتصاد بازار سعی در توسعه بازارهای مالی دارند باید از پیش بدانند که کمترین سطح سواد مالی لازم برای افرادی که قرار است در بازارهای مالی مد نظر آنها مشارکت کنند باید چه میزان باشد تا اهداف مد نظر تحقق یابد و نیز باید ارزیابی درستی از سطح سواد مالی مشارکت کنندگان در بازارهای مالی داشته باشند. سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه در اهمیت بهبود سواد مالی می نویسد:

مشتریان برخوردار از آموزش‌های مالی به طور فزاینده‌ای به کارایی بازارهای مالی پیچیده یاری می‌رسانند. توانایی هر چه بیشتر چنین مشتریانی در ارزیابی و مقایسه ویژگی‌های ریسک- بازده محصولات مالی مختلف (به علاوه هزینه‌های مختلف آنها) که توسط واسطه‌های مالی متعدد عرضه می‌شود، به ارتقای رقابت در بازارهای مالی منجر می‌شود.

همچنین این سازمان در جای دیگری می‌نویسد:

اگر افراد از لحاظ مالی باسواد نباشند، قادر نخواهند بود که پس انداز یا (طرح) سرمایه‌گذاری مناسبی برای خودشان انتخاب کنند و ممکن است که در معرض ریسک کلاهبرداری قرار بگیرند؛ اما اگر افراد از نظر مالی آموزش ببینند، محتمل‌تر خواهد بود که پس اندازی داشته و عرضه‌کنندگان خدمات مالی را مجاب به توسعه محصولاتی کنند که تناسب بیشتری با نیازهایشان دارد. این موضوع هم بر سطح سرمایه‌گذاری و هم رشد اقتصادی آثار مثبتی دارد. بنابراین از نظر سازمان سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه سواد مالی یکی از راه‌کارهایی است که از آن می‌توان برای بهبود امنیت اقتصادی افراد، بهبود رقابت و افزایش نوآوری در بازارهای مالی، ارتقای سطح پس انداز و سرمایه‌گذاری و افزایش رشد اقتصادی استفاده کرد (اسلامی بیدگلی و کریم‌خانی، ۱۳۹۵).

۶. پیشینه تحقیق

روشن دل و همکاران (۱۳۹۵)، به بررسی تحقیقی با عنوان سواد مالی و ضرورت سنجش آن در نظام نوین آموزشی؛ مطالعه موردی شهرستان شهرضا پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می‌دهد از ۱۵۴ امتیاز ممکن در پرسشنامه، میانگین نمره سواد مالی دانش‌آموزان ۹۰ است که نشان‌دهنده ناچیز بودن سواد مالی در بین دانش‌آموزان این مقطع است. همچنین از بین متغیرهای بررسی‌شده، نمره ریاضی دانش‌آموز، پایگاه اقتصادی-اجتماعی خانواده، سطح تحصیلات و اشتغال مادر در سطح اطمینان ۹۵ درصد بر سطح سواد مالی دانش‌آموز اثرگذار بوده است. پژوهش حاضر نشان می‌دهد تفاوت معنادار آماری بین سواد مالی دانش‌آموزان پسر و دختر وجود ندارد.

تفتیان و همکاران (۱۳۹۷)، به بررسی موانع، چالش‌ها و راهبردهای سواد مالی پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می‌دهد، نداشتن دانش و اعتماد به نفس در زمینه مدیریت مالی و برنامه‌های سرمایه‌گذاری در بین زنان، بر توانایی آنان برای رسیدن به تمکن مالی تاثیر می‌گذارد. زنانی که برای رسیدن به استقلال مالی، توانایی و آموزش لازم را دارند، از ابزار و منابع مختلف برای رسیدن به تمکن مالی بهره خواهند برد.

تفتیان و تجملیان (۱۳۹۹)، به بررسی مروری بر مطالعات سواد مالی و رفتار مالی در گروه های سنی مختلف پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می دهد، منابع موجود در حوزه گروه های سنی نشانگر وجود تفاوت های قابل ملاحظه در سواد مالی و رفتارهای مالی می باشد، درک تغییرات در هوش سیال و اهمیت هوش متبلور به آموزگاران و سیاست گذاران این امکان را می دهد که به مسئله افزایش سواد مالی با استفاده از روش های متناسب برای سنین مختلف توجه کنند.

زندگی (۱۳۹۹)، به بررسی تأثیر سواد مالی بر بازده پرتفوی سرمایه گذاران حقیقی پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می دهد، ابعاد سواد مالی یعنی سواد بازاری- حسابداری و سواد اقتصادی و در مجموع سواد مالی تأثیر معناداری در سطح ۹۵٪ بر بازدهی پرتفوی سرمایه گذاری سرمایه گذاران حقیقی دارند.

کلپر و همکاران^{۱۰} (۲۰۱۳)، در پژوهشی به بررسی سواد مالی و پیامدهای آن در طول بحران مالی سال های ۲۰۱۲-۲۰۱۳ کشور روسیه پرداختند. در همین راستا مصاحبه ای با ۱۶۰۰ نفر صورت گرفت. نتایج این پژوهش مشخص کرد که کفایت سواد مالی افراد نه تنها در تصمیم گیری های جسورانه مالی موثر است بلکه به آنها کمک می کند تا در مقابله با شوک های اقتصادی واکنش مناسب تری از خود نشان دهند علاوه بر آن ثابت شد که افزایش سواد مالی جامعه می تواند به ثبات بازار و افزایش ثروت ملی کمک کند.

کوزینا و پونیکوار^{۱۱} (۲۰۱۵)، به بررسی سواد مالی دانشجویان سال اول دانشگاه لوبلجانا: نقش آموزش پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می دهد دانشجویانی که در درس خود مباحث اقتصادی را مطالعه کردند، از نظر آماری در مباحث مالی تورم، نقدینگی و درآمد حقیقی، عملکرد بهتری داشته اند. همچنین نتایج نشان داد، دانشجویان شاغل سرمایه گذاری پُر ریسک مانند سرمایه گذاری در طلا و اوراق قرضه را ترجیح می دهند؛ حال آنکه دانشجویان غیر شاغل بیشتر تمایل به پس انداز کردن دارند.

چونگ هوآشن و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۷)، به بررسی پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین اختلافات مالی و سواد مالی پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می دهد، افرادی که سواد مالی بالاتری دارند کمتر دچار اختلافات مالی می شوند. هنگامی که خرید محصولات و خدمات غیر مالی منجر به اختلاف اقتصادی شود، افرادی که سواد مالی بالاتری دارند به طور جدی این مشکل را کنترل می کنند. علاوه بر این، خصوصیات شخصی از جمله جنسیت، وضعیت شغلی و درآمد خانوار از عوامل اصلی تأثیرگذار بر احتمال اختلافات مالی هستند.

^{۱۰} Klaper et al

^{۱۱} Kozina & Ponikvar

^{۱۲} Chung-Hua Shen et al

آنتونیا گروهمان و همکاران^{۱۳} (۲۰۱۸)، به بررسی پژوهشی با عنوان آیا سواد مالی، ظرفیت مالی را افزایش می دهد. پرداختند. نتایج تحقیق فوق نشان می دهد، سطح بالای سواد مالی نیز تأثیر مفیدی دارد. همچنین به ما امکان می دهد تنوع نهادی را در نظر بگیریم. علاوه بر این تأثیر مثبت سواد مالی در سطح درآمد و چندین زیر گروه در کشورها وجود دارد و در پایان سواد مالی باعث افزایش در ظرفیت مالی می شود.

۷. روش تحقیق

این تحقیق به لحاظ هدف اجراء از نوع، کاربردی است. تحقیق کاربردی، تحقیقی است که به منظور حل مشکل یا معضل خاص علمی یا اجتماعی انجام می گیرد همچنین پژوهش حاضر ترکیبی از روش پیمایشی است از رایج ترین شیوه های گردآوری داده ها در روش پژوهش پیمایشی، مصاحبه شخصی و استفاده از پرسشنامه است که در این پژوهش محقق برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد سواد مالی دانشجویان، معین الدین در سال ۱۳۹۰ استفاده کرده است که مرتبط با فرضیه های و متغیرهای تحقیق می باشد، و در انجام آن از تکنیک های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. همچنین این تحقیق از نظر زمان اجراء تحقیقی مقطعی است و بلحاظ منطق اجراء استقرایی است، همچنین روش تحقیق از جهت نحوه اجراء، توصیفی (بدان جهت که متغیرها توسط محقق دستکاری نمی شوند و وضعیت موجود آنها شناسایی می شود)، پیمایشی و از نوع همبستگی (بدان جهت که ارتباط بین متغیرهای تحقیق مورد سنجش قرار می گیرد) می باشد. در پژوهش حاضر جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان کارشناسی دانشگاه های بهبهان (دانشگاه صنعتی خاتم الانبیا، دانشگاه علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور و دانشگاه فرهنگیان امام صادق) می باشد که در حال حاضر تعداد ۳۶۸۰ نفر از دانشجویان را شامل می شود. همچنین تعداد ۳۴۸ دانشجو با استفاده از روش نمونه گیری کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شده است. با توجه به ماهیت این تحقیق، جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز از روش کتابخانه ای استفاده شده است. مباحث تئوریک پژوهش از مسیر مطالعه منابع، نشریات، منابع داخلی و خارجی موجود در کتاب ها و استفاده از اینترنت جمع آوری شده است. یعنی اطلاعات و داده های مورد نیاز تحقیق کلاً از روش کتابخانه ای انجام گرفته است. از رایج ترین شیوه های جمع آوری داده ها در روش پژوهش پیمایشی، مصاحبه شخصی و استفاده از پرسشنامه است که در این پژوهش برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد سواد مالی دانشجویان، معین الدین در سال ۱۳۹۰ استفاده شده است. در پایان جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش از روش های آمار توصیفی و استنباطی استفاده می گردد. این پژوهش با استفاده از روش های آماری توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف

^{۱۳} Antonia Grohmann et al

معیار، مینیمم، ماکزیمم و واریانس) و استنباطی، (تحلیل رگرسیون، ضریب تعیین، ضریب همبستگی پیرسون، آزمون F و آزمون t) و برای اجرای عملیات اقتصادسنجی نیز از نرم افزار SPSS ۲۶ استفاده می گردد.

۸. پرسشنامه استاندارد سواد مالی دانشجویان، معین الدین در سال ۱۳۹۰

متغیر سواد مالی دانشجویان طبق جدول (۱) این متغیر و مولفه های آن مورد بررسی قرار گرفته اند:

جدول ۱. متغیرهای تحقیق

متغیرها	مولفه ها	سوالات
سواد مالی دانشجویان	کسب درآمد، پس انداز و سرمایه گذاری	۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲
	خرج و استقراض	۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹ و ۲۰
	بیمه و بازنشستگی	۲۱، ۲۲، ۱۳، ۲۴ و ۲۵

پرسشنامه استاندارد سواد مالی دانشجویان خود گزارشی ۲۵ سوالی که معین الدین در سال ۱۳۹۰ ساخته شده، سواد مالی دانشجویان را درباره تفکرشان مورد سنجش قرار می دهد. سوالات پرسشنامه بصورت سوالات چهار گزینه ای هستند که هر سوال دارای یک جواب صحیح می باشد بصورتی که به گزینه ی صحیح ۴ نمره تعلق می گیرد؛ در حالی که به گزینه های نادرست نمره ای تخصیص داده نمی شود و نهایتاً نمره سواد مالی دانشجویان از جمع نمرات جواب های صحیحی که داده می شود؛ بدست می آید که عددی است طبیعی ما بین صفر تا صد. بنابراین کلیه ی ۲۵ سوال جدول (۱) سواد مالی دانشجویان دانشگاه های شهرستان بهبهان را ارزیابی می کنند. در تحقیق حاضر برای تعیین روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید راهنما، مشاور و پیشنهادات کارشناسان و خبرگان استفاده شده است. همچنین جهت میزان پایایی متغیرها از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده که متغیر سواد مالی دانشجویان پایایی برابر با ۰/۷۳ داشت و همچنین همه ی مولفه های پرسشنامه دارای α ضریب آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷ هست که نتیجه می گیریم از پایایی مطلوبی برخوردار است.

۹. آمار توصیفی و استنباطی داده های تحقیق

جدول شماره ۲ نیز آمار توصیفی جمعیت شناختی و میانگین سطح سواد مالی در بین پاسخ دهندگان این تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۲. آمار توصیفی مشخصات جمعیت شناختی پاسخ دهندگان

مشخصات جمعیت شناختی	فراوانی	درصد فراوانی	میانگین سطح سواد مالی
سن			
۲۳-۱۸	۲۵۵	۷۳/۲	۲/۰۴۲۳
۲۸-۲۴	۷۳	۲۱/۱	۱/۰۲۳۹
۳۳-۲۹	۲۳	۴/۵	۱/۷۸۹۵
۳۸-۳۴ و بالاتر	۴	۱/۲	۰/۳۶۹۸
جنسیت			
زن	۱۹۰	۵۴/۶	۱/۹۴۵۸
مرد	۱۵۸	۴۵/۴	۲/۲۵۶۹
وضعیت تأهل			
مجرد	۲۸۴	۸۱/۶	۰/۰۲۳۶
متأهل	۶۴	۱۸/۴	۱/۳۴۵۷
وضعیت اشتغال			
بدون شغل	۲۵۱	۲۷/۱	۱/۶۳۲۵
شغل آزاد	۵۹	۱۷/۰	۲/۸۹۶۳
شغل دولتی	۳۳	۹/۵	۱/۳۶۹۸
استخدام نیروهای مسلح	۵	۱/۴	۱/۰۲۳۶
میزان درآمد ماهیانه			
بدون درآمد	۲۳۹	۶۸/۷	۱/۰۲۳۶
درآمد کم	۴۰	۱۱/۵	۱/۶۸۹۲
درآمد متوسط	۶۱	۱۷/۵	۱/۸۳۶۹
درآمد بالا	۸	۲/۳	۲/۱۲۳۶
رشته تحصیلی			

۱/۲۱۳۶	۴/۹	۱۷	برق
۱/۳۶۴۸	۳/۴	۱۲	زیست
۱/۰۲۳۸	۶/۳	۲۲	آمار
۲/۲۳۶۱	۱۵/۵	۵۴	عمران
۱/۲۳۶۹	۵/۷	۲۰	کامپیوتر
۱/۹۶۸۷	۱/۴	۵	مکانیک
۰/۳۶۹۸	۳/۴	۱۲	شیمی
۱/۰۲۳۱	۲/۰	۷	روانشناسی
۰/۴۵۶۹	۳/۷	۱۳	حقوق
۱/۲۳۶۹	۰/۹	۳	معماری
۰/۰۲۳۶	۱/۴	۵	آموزش زبان انگلیسی
۰/۷۸۹۰	۷/۲	۲۵	آموزش ابتدایی
۲/۲۳۶۲	۲/۹	۱۰	حسابداری
۱/۰۶۱۸	۱/۱	۴	مامایی
۱/۱۰۲۳	۱۲/۶	۴۴	پرستاری
۱/۰۰۳۹	۵/۷	۲۰	کشاورزی
۱/۲۳۶۰	۱/۱	۴	اتاق عمل
۱/۴۳۶۹	۴/۳	۱۵	رادیولوژی
۱/۲۳۴۱	۶/۹	۲۴	ریاضیات
۱/۰۷۲۵	۹/۲	۳۲	نفت
نام دانشگاه محل تحصیل			
۱/۲۳۶۹	۲۵/۰	۸۷	پیراپزشکی
۰/۰۳۶۴	۱۷/۸	۶۲	آزاد
۲/۳۶۷۹	۱۹/۸	۶۹	پیام نور
۱/۳۶۱۲	۵/۷	۲۰	خاتم
۱/۱۲۵۱	۳۱/۶	۱۱۰	فرهنگیان
۵۳/۸۴۷۴	۱۰۰	۳۴۸	جمع کل

همانطور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود؛ یافته‌های مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی نشان می‌دهد که:

برای متغیر سن، بیشترین درصد فراوانی مربوط به سن ۱۸-۲۳ سال است و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی، این رده سنی بیشتر از سایر رده سنی افراد دیگر است.

برای متغیر جنسیت، بیشترین درصد فراوانی مربوط به زنان است و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی مردان بیشتر از سواد مالی زنان است.

برای متغیر وضعیت تأهل، بیشترین درصد فراوانی مربوط به مجرد می‌باشد و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی متاهلان بیشتر از افراد مجرد است.

برای متغیر وضعیت شغلی، بیشترین درصد فراوانی مربوط به غیر شاغل (بدون شغل) می‌باشد و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی افراد با شغل آزاد بیشتر از سایر شغل‌ها است.

برای متغیر میزان درآمد ماهیانه، بیشترین درصد فراوانی مربوط به افراد بدون درآمد می‌باشد و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی افراد با درآمد بالا بیشتر دیگر افراد است.

برای متغیر رشته تحصیلی، بیشترین درصد فراوانی مربوط به رشته عمران می‌باشد و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی رشته عمران و رشته حسابداری بیشتر از سایر رشته‌های تحصیلی می‌باشد.

برای متغیر نام دانشگاه محل تحصیل، بیشترین درصد فراوانی مربوط به دانشگاه فرهنگیان است و با توجه به میانگین به دست آمده سواد مالی دانشجویان دانشگاه پیام نور بیشتر از دانشجویان سایر دانشگاه‌ها می‌باشد.

جدول شماره ۳ نیز آمار توصیفی رتبه بندی درصد پاسخ صحیح به هر پرسش این تحقیق را نشان می‌دهد.

جدول ۳. رتبه بندی درصد پاسخ صحیح به هر پرسش

رتبه	شماره پرسش	موضوع پرسش	فراوانی پاسخ صحیح
۴	۱-۱۲	کسب درآمد، پس انداز و سرمایه گذاری	۱۰۷
۴	۱۳-۲۰	خرج و استقراض	۴۸
۴	۲۱-۲۵	بیمه و بازنشستگی	۵۲

در جدول شماره ۳، آمار توصیفی سطح مالی از دید پاسخ دهندگان خلاصه شده است. همانگونه که ملاحظه می شود تعداد ۲۴۷ از تعداد کل پاسخ دهندگان به سوالات پاسخ صحیح داده اند.

جدول شماره ۴ نیز آمار توصیفی شاخص سطح سواد مالی این تحقیق را نشان می دهد.

جدول ۴. آمار توصیفی شاخص سطح سواد مالی

شرح	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	واریانس
مقدار	۴۳	۹۹	۶۰/۳۳۷	۶/۷۳۵۱	۴۵/۳۶۳

۱۰. آزمون فرضیه های تحقیق

۱۰.۱. آزمون فرضیه اصلی تحقیق

سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون فرضیه اصلی تحقیق طبق جدول شماره ۵ مورد آزمون قرار گرفته است.

جدول ۵. نتیجه تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه اصلی

نتیجه آزمون	سطح معناداری	ضریب تعیین	آماره F	متغیر وابسته	متغیر مستقل	شرح فرضیه اصلی
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۹۶	۲/۶۷۴	سواد مالی	جمعیت شناختی	سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

همان طوری که نتایج جدول (۵) نشان می دهد، مقدار متغیر مستقل (جمعیت شناختی) و متغیر وابسته میزان سواد مالی دانشجویان و با توجه به ضریب تعیین ۰/۰۹۶ و سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ درصد می توان گفت سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

جدول ۶. تحلیل رگرسیون تأثیر همزمان سواد مالی و متغیرهای جمعیت شناختی

متغیر وابسته: سواد مالی				
متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
عدد ثابت	۵۴/۰	۲/۳۴۹	۲۲/۹۹۳	۰/۰۰۰
متغیر مستقل: متغیرهای جمعیت شناختی	۰/۰۹۱	۰/۰۵۶	۱/۶۳۵	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	۰/۰۹۶			
آماره F	۲/۶۷۴			
سطح معناداری	۰/۰۰۰			
نتیجه آزمون	تأیید می‌شود			

همان طوری که نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد، مقدار ضریب تعیین به دست آمده در حد قابل قبولی است و سطح معنی داری آزمون F نیز بیشتر از یک درصد بوده پس فرض صفر مبنی بر عدم رابطه خطی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته تأیید می‌شود. بنابراین طبق جدول شماره ۶ فرض وجود رابطه خطی رد می‌شود. همچنین مشاهده می‌شود سطح معنی داری آزمون t برای متغیرهای جمعیت شناختی کمتر از یک درصد می‌باشد. بنابراین بر متغیر وابسته تأثیرگذار است. در نتیجه می‌توان گفت سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تأثیر دارد.

۱۰.۲. آزمون فرضیه‌های فرعی تحقیق

فرضیه فرعی اول: سواد مالی بر سن دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تأثیر دارد.

فرضیه فرعی دوم: سواد مالی بر جنسیت دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تأثیر دارد.

فرضیه فرعی سوم: سواد مالی بر وضعیت تاهل دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تأثیر دارد.

فرضیه فرعی چهارم: سواد مالی بر حسب نوع دانشگاه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تأثیر دارد.

فرضیه فرعی پنجم: سواد مالی بر رشته تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تأثیر دارد.

فرضیه فرعی ششم: سواد مالی بر وضعیت شغلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

فرضیه فرعی هفتم: سواد مالی بر میزان درآمد ماهیانه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

با استفاده از آزمون هبستگی پیرسون فرضیه‌های فرعی تحقیق طبق جدول شماره ۷ مورد آزمون قرار گرفته است.

جدول ۷. تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه‌های فرعی تحقیق

نتیجه	سطح معناداری	ضریب تعیین	آماره F	متغیر وابسته	متغیر مستقل	نتیجه آزمون
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۱۶۵	۹/۰۶۸	سواد مالی	سن	فرضیه فرعی اول: سواد مالی بر سن دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۴۵	۰/۶۴۹	سواد مالی	جنسیت	فرضیه فرعی دوم: سواد مالی بر جنسیت دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۲۰۹	۱۴/۷۸۹	سواد مالی	وضعیت تاهل	فرضیه فرعی سوم: سواد مالی بر وضعیت تاهل دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۱۰۸	۳/۸۲۸	سواد مالی	نوع دانشگاه	فرضیه فرعی چهارم: سواد مالی بر برحسب نوع دانشگاه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۱۰۸	۰/۲۶۴	سواد مالی	رشته تحصیلی	فرضیه فرعی پنجم: سواد مالی بر رشته تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۲۹	۰/۲۲۸	سواد مالی	وضعیت شغلی	فرضیه فرعی ششم: سواد مالی بر وضعیت شغلی دانشجویان کارشناسی

						دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.
تایید فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۳۰	۰/۲۹۲	سواد مالی	میزان درآمد	فرضیه فرعی هفتم: سواد مالی بر میزان درآمد ماهیانه دانشجویان کارشناسی دانشگاه‌های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

جدول ۸. تحلیل رگرسیون تأثیر همزمان سواد مالی و متغیرهای جمعیت شناختی

متغیر وابسته: سواد مالی				
متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
عدد ثابت	۶۷/۵۵۹	۲/۴۲۶	۲۷/۸۳۴	۰/۰۰۰
متغیر مستقل: سن	۰/۳۲۴	۰/۱۰۸	۳/۰۱۱	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	۰/۱۶۵			
آماره F	۹/۰۶۸			
سطح معناداری	۰/۰۰۰			
نتیجه آزمون	تأیید می‌شود			
متغیر وابسته: سواد مالی				
متغیر	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
عدد ثابت	۵۹/۴۶۲	۱/۱۴۹	۵۱/۷۵۱	۰/۰۰۰
متغیر مستقل: جنسیت	۰/۰۴۵	۰/۷۵۱	۰/۸۰۵	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	۰/۰۴۵			
آماره F	۰/۶۴۹			
سطح معناداری	۰/۰۰۰			
نتیجه آزمون	تأیید می‌شود			

متغیر وابسته: سواد مالی				
سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
۰/۰۰۰	۸۲/۵۸۵	۰/۷۰۰	۵۸/۰۳۹	عدد ثابت
۰/۰۰۰	۳/۸۴۶	۰/۰۵۷	۰/۲۱۸	متغیر مستقل: رشته
۱۴/۷۸۹				ضریب تعیین
۰/۲۰۹				آماره F
۰/۰۰۰				سطح معناداری
تأیید می‌شود				نتیجه آزمون

متغیر وابسته: سواد مالی				
سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
۰/۰۰۰	۷۷/۳۶۶	۰/۷۸۹	۶۱/۷۱۹	عدد ثابت
۰/۰۰۰	۳/۸۶۴	۰/۲۳۵	۰/۴۵۹	متغیر مستقل: محل دانشگاه
۰/۱۰۸				ضریب تعیین
۳/۸۲۸				آماره F
۰/۰۰۰				سطح معناداری
تأیید می‌شود				نتیجه آزمون

متغیر وابسته: سواد مالی				
سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
۰/۰۰۰	۵۰/۷۴۴	۱/۲۰۱	۶۰/۹۲۴	عدد ثابت

متغیر وابسته: سواد مالی				
سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۵۱۴	۰/۹۶۴	۰/۴۹۵	متغیر مستقل: وضعیت تاهل
		۰/۰۲۹		ضریب تعیین
		۰/۲۶۴		آماره F
		۰/۰۰۰		سطح معناداری
		تأیید می‌شود		نتیجه آزمون
متغیر وابسته: سواد مالی				
سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
۰/۰۰۰	۷۲/۷۵۶	۰/۸۲۴	۵۹/۹۸۷	عدد ثابت
۰/۰۰۰	۰/۴۷۷	۰/۵۳۱	۰/۲۵۳	متغیر مستقل: شغل
		۰/۰۲۶		ضریب تعیین
		۰/۲۲۸		آماره F
		۰/۰۰۰		سطح معناداری
		تأیید می‌شود		نتیجه آزمون

متغیر وابسته: سواد مالی				
سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
۰/۰۰۰	۷۹/۸۶۲	۰/۷۶۰	۶۰/۶۹۵	عدد ثابت
۰/۰۰۰	۰/۵۴۰	۰/۴۳۱	۰/۲۳۳	متغیر مستقل: میزان درآمد
		۰/۰۳۰		ضریب تعیین
		۰/۲۹۲		آماره F
		۰/۰۰۰		سطح معناداری

همانطور که در جدول ۷ و ۸ مشاهده می شود مقدار ضرایب تعیین به دست آمده در حد قابل قبولی است و سطح معنی داری آزمون F نیز بیشتر از یک درصد بوده پس فرض صفر مبنی بر عدم رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته تایید می شود. بنابراین طبق جداول ۷ فرض وجود رابطه خطی رد می شود. همچنین مشاهده می شود؛ در جداول ۸ سطح معنی داری آزمون t برای متغیرهای جمعیت شناختی کمتر از یک درصد می باشد. بنابراین بر متغیر وابسته تاثیر گذار است. در نتیجه می توان گفت سواد مالی بر همه ی متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنسیت، وضعیت تاهل، نوع دانشگاه، رشته تحصیلی، وضعیت شغلی و درآمد ماهیانه) دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان تاثیر دارد.

۱۱. بحث و نتیجه گیری

«سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنسیت، نوع دانشگاه، رشته ی تحصیلی، وضعیت تاهل، وضعیت شغلی، میزان درآمد ماهیانه) دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان، تاثیر دارد».

همانطور که قبلاً گفته شد از دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان سواد مالی بر متغیرهای جمعیت شناختی تأثیر مثبت و معناداری دارد. از دیدگاه ۳۴۸ نفر از دانشجویان کارشناسی دانشگاه های شهرستان بهبهان با ضریب همبستگی پیرسون ۰/۰۹۶ و سطح معناداری ۰/۰۵ معنادار می باشد همچنین هر یک از مولفه های جمعیت شناختی دانشجویان نیز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که همگی آنها در سطح ۰/۰۵ معنادار بودند. بنابراین می توان گفت سواد مالی دانشجویان دانشگاه های بهبهان از حد متوسط بالاتر و مطلوب است و همچنین سطح سواد مالی با متغیر جمعیت شناختی بین دانشجویان دانشگاه های شهر بهبهان تفاوت معناداری ندارد. در پژوهش های قبلی سطح سواد مالی از جوانب مختلفی مورد بررسی قرار گرفته بود به طور مثال حامدی نیا ۱۳۹۲ به بررسی سواد مالی کارکنان دولت و تأثیر آن بر رفاه مالی پرداخته بود که نتایج آماری حاصل از آن حاکی از عدم کفایت سواد مالی آنها بود. با توجه به ضرورت کسب سواد مالی همواره توصیه می شود، دانشگاه ها به دانشجویان آموزش سواد مالی و مهارت های مربوط به آن را در دستور کار قرار دهند. آموزش سواد مالی در واقع به آنها کمک می کند تا بتوانند رابطه میان درآمد، هزینه کردن و صرفه جویی را به خوبی درک کنند و بتوانند به شکلی موثر پول های خود را مدیریت کنند. آموزش سواد مالی به دانشجویان،

کلید افزایش سواد مالی جمعیت فارغ‌التحصیل و جوای کار در بلندمدت خواهد بود. با این حال آموزش مفاهیم مالی و اقتصادی در کشور ما باید بیشتر از قبل در نظر گرفته شود. بنابراین نیاز به ارزیابی محتوای آموزشی دوره‌های مختلف آموزشی از منظر مفاهیم سواد مالی احساس شود. آموزش مفاهیم مالی در قالب درس‌های در طول ترم تحصیلی به دانشجویان می‌تواند مثرتر باشد؛ بنابراین می‌توان گفت دانشگاه‌ها می‌توانند در امر آموزش سواد مالی به دانشجویان نقش مهم و مستقیم داشته باشد. در پایان پیشنهاد می‌شود که با توجه به اینکه سطح سواد مالی دانشجویان با متغیرهای جمعیت شناختی (سن، جنسیت، نوع دانشگاه، رشته‌ی تحصیلی، وضعیت تأهل، وضعیت شغلی، میزان درآمد ماهیانه) بررسی شد باید سعی شود تا به بهترین و مناسب‌ترین شیوه و بالابردن سطح سواد مالی در دانشجویان تقویت شود و همچنین دانشگاه‌ها با برگزاری همایش‌ها، سمینارها و کارگاه‌ها آموزشی در راستای افزایش سطح سواد مالی دانشجویان تلاش نمایند چرا که افزایش سواد مالی منجر به رفاه مالی و بهبود اقتصاد هر چه بیشتر دانشجویان و کل جامعه می‌شود.

منابع و مآخذ

- ۱) اسلامی بیدگلی، سعید، کریم‌خانی، میثم (۱۳۹۵)، سواد مالی؛ زمینه‌های سیاسی- اقتصادی پیدایش و جایگاه آن در اقتصاد بازار، مجله تحقیقات مالی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، دوره ۱۸، شماره ۲، تابستان ۹۵، صص ۲۷۴-۲۵۱.
- ۲) تفتیان، اکرم و حسینی، بی بی مهدیه سادات و خالدی، کیمیا (۱۳۹۶)، موانع، چالش‌ها و راهبردهای سواد مالی، کنفرانس پارادایم‌های نوین مدیریت و علوم رفتاری، تهران.
- ۳) تفتیان، اکرم و تجملیان، امیرحسین (۱۳۹۹)، مروری بر مطالعات سواد مالی و رفتار مالی در گروه‌های سنی مختلف، سومین کنفرانس بین‌المللی و ملی مطالعات مدیریت، حسابداری و حقوق، تهران.
- ۴) حسن زاده، آتنا، دهقان، عبدالمجید، علیخانی، محسن (۱۳۹۸)، تأثیر سواد مالی و درک ریسک بر انتخاب سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، شماره ۴۱، زمستان ۹۸، صص ۱۰۸-۹۰.
- ۵) روش‌سندل، آرمان، امیری، هادی، طغیانی، مهدی (۱۳۹۷)، سواد مالی و ضرورت سنجش آن در نظام نوین آموزشی؛ مطالعه موردی شهرستان شهرضا. رویکردهای نوین آموزشی، ۱۱۳(۱)، ۶۷-۸۶.
- ۶) زندی، اعظم (۱۳۹۹)، تأثیر سواد مالی بر بازده پرتفوی سرمایه‌گذاران حقیقی، دومین کنفرانس حسابداری و مدیریت.
- ۷) مرادی، جواد، ایزدی، منصوره (۱۳۹۴)، بررسی تأثیر سواد مالی سرمایه‌گذاران بر تصمیم سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، سال ۴، شماره ۱۳، بهار ۹۴، صص ۱۴۹-۱۲۷.
- ۸) Al-Tamimi, H. and Bin Kalli, A., ۲۰۰۹, "Financial literacy and investment decisions of UAE investors", The Journal of Risk Finance, No. ۵, pp. ۵۱۶-۵۰۰.
- ۹) Antonia Grohmann, Theres Klühns, Lukas Menkhoff (۲۰۱۸). Does financial literacy improve financial inclusion? Cross country evidence. World Development. German Institute for Economic Research (DIW Berlin) – Germany. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2018.06.020>.

- ۱۰) Chung-Hua Shen, Shih-Jie Lin, De-Piao Tang, Yu-JenHsiao. (۲۰۱۷). The relationship between financial disputes and financial literacy. Pacific-Basin Finance Journal ۳۶. ۲۰۱۷. ۴۶-۵۵.
- ۱۱) Klaper ,L. Lusardi ,A.Panos, G.A. (۲۰۱۳). Financial Literacy and Its Consequences: Evidence from Russia During the Financial Crisis. Journal Banking finance, ۳۷(۱۰):۳۹۰۴-۳۹۲۳.
- ۱۲) Kozina, F.L; Ponikvar, N. (۲۰۱۵). Financial literacy of first-year university students: The role of education, International Journal of Management, Knowledge and Learning, ۴ (۲), ۲۴۱-۲۵۵.
- ۱۳) Miller, M., ۲۰۰۹, "The case for financial literacy in developing countries", World Bank Group, Washington, DC.
- ۱۴) Pang, M .F . (۲۰۱۰). Boosting financial literacy: Benefits from learning study , Inster Sci ,vol ۳۹:۶۵۹ -۶۷۷.
- ۱۵) Murphy ,D. S & yetmar, S (۲۰۱۰) " personal financial planning attitudes: a preliminary study of graduate students" Management research review ,vol ۳۳. No .A: ۸۱۱ -۸۱۷.
- ۱۶) VanRooij, M. and Lusardi, A., ۲۰۱۱-a, "Financial literacy and stock market participation", Journal of Financial Economics, No. ۱۰۱, pp. ۴۴۹-۴۷۲.